

ELEKTRONİK POSTA (E-MAIL) YOLUYLA YABANCI DİL YAZMA BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ

İrem Kızılaslan¹, Gülşah Külekçi²

¹D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi İngiliz Dili ve Eğitimi A.B.D. Öğretim Görevlisi

²D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi İngiliz Dili ve Eğitimi A.B.D. Araştırma Görevlisi

ÖZET

Bu çalışmada, öğretmen adaylarının elektronik posta aracılığıyla hedef dilin kültürünü öğrenmelerini ve yabancı dil yazma becerilerini geliştirmelerini amaçlayan kültürlerarası bir proje üzerinde durulmaktadır. Araştırmamızın gelişmesinde, Singapur Nanyang Teknoloji Üniversitesi'nde gerçekleştirilen ve İngiliz Kültür Heyeti tarafından desteklenen proje etkili oldu. Sözü edilen projede, Singapur ve Birmingham'daki ilköğretim okullarından seçilen öğrenciler yer almıştır. Biz bu projede, hedef dili ana dili olarak konuşan Amerikalı ve İngiliz üniversite öğrencileriyle, DEÜ Buca Eğitim Fakültesi İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri arasında iletişimi sağladık. Çalışmamızın sonunda öğrencilerin dil öğretiminde bir engel olarak görülen kültür farklılıklarını aşırp, geleneksel sınıf ortamından farklı bir ortamda yazma becerilerini geliştirdiklerini tespit ettik.

ABSTRACT

This paper is based on a cross-cultural project which aims to help student teachers to develop intercultural awareness and to improve their writing skills through e-mail exchange. We have adapted the project carried out in Nanyang Technological University and initiated by the British Council between primary level pupils from two schools in Singapore and Birmingham. In our project, we have created an atmosphere in which our students had the opportunity to communicate with native speakers of English from American and British universities. The findings of this project indicate that through cross-cultural exchanges students can overcome cultural barriers in language learning and improve their writing skills in the target language.

Anahtar Kelimeler: Elektronik posta (e – posta), ileti, kültürel farkındalık

1. Giriş

Son yıllarda bilgisayar teknolojisinin etkileri her alanda olduğu gibi eğitim alanında da kendini göstermektedir ve günümüzün yabancı dil sınıfları bu teknolojiyen büyük ölçüde yararlanmaktadır. Bilgisayarın sağladığı olanaklar, özellikle "İnternet", yabancı dil öğretiminde sıklıkla kullanılmaya başlamıştır.

Bugün ülkemizde bilgisayar destekli yabancı dil öğretimi tam olarak uygulanamamaktadır, ancak gerek öğretmenler gerekse öğrenciler bu teknolojinin dil öğretiminde aktif olarak kullanılabileceğinin farkındadırlar. Yapılan pek çok çalışma, İnternet'in dil öğretimine farklı bir bakış açısı getirdiğini doğrulamaktadır.

Örneğin, İnternet aracılığıyla sağlanan elektronik posta alışverişi öğrencilerin hedef dilin kültürünü öğrenmelerini ve yabancı dil yazma becerilerini geliştirmelerini sağlayabilir. Bu konuda yapılan pek çok araştırma, öğrencilerin bu yolla hedef dilin kültürü hakkında bilgi sahibi olduklarını ve yabancı dilde kendilerini ifade etme yetisini kazandıklarını ortaya koymuştur (Warshauer 1996, Skinner & Austin 1999).

1997 yılında Singapur Nanyang Teknoloji Üniversitesi'nde gerçekleştirilen ve İngiliz Kültür Heyeti tarafından desteklenen bir projede, Singapur ve Birmingham'daki ilköğretim okullarından seçilen öğrencilerin elektronik posta yolu ile iletişim kurmaları sağlanmıştır. Çalışmanın sonunda, öğrencilerin yazma faaliyetine karşı olumlu bir tavır sergiledikleri, hedef dilde iletişim becerilerini geliştirdikleri ve kültürel farkındalık kazandıkları ortaya çıkmıştır (Mei Lin Ho, 1997).

Biz de bu çalışmadan yola çıkarak, DEÜ Buca Eğitim Fakültesi İngiliz Dili ve Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri ile Washington State Üniversitesi ve Durham Üniversitesi'nden öğrenciler arasında elektronik posta alışverişine dayalı bir iletişim sağladık ve bu tür bir iletişimin sonuçlarını araştırdık.

2. Yöntem

Bu çalışmaya, DEÜ Buca Eğitim Fakültesi İngiliz Dili ve Eğitimi Anabilim Dalı'nın birinci ve ikinci sınıflarında okuyan 11 öğrenci ve Washington State Üniversitesi ile Durham Üniversitesi'nde okuyan 8 Amerikalı ve İngiliz öğrenci katılmıştır. Proje 2 ay süreyle yürütülmüştür.

Çalışmada yer alan Amerikalı ve İngiliz öğrenciler, sözü edilen üniversitelerin e-posta rehberleri aracılığı ile tespit edilmiştir. Bu öğrencilere, öncelikle projenin amaçları ve işleyişi hakkında bilgi verilmiş ve böyle bir projede yer almayı isteyip istemedikleri sorulmuştur.

Bu arada, Buca Eğitim Fakültesi İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı 2-A şubesinden bu projeye katılmaya istekli öğretmen adayları belirlenmiştir. Bu öğrencilerle sık sık bir araya gelinerek, projenin amaçları tartışılmış ve her öğrenciden hakkında yazışabileceği bir ilgi alanı saptaması istenmiştir. Gerekli hazırlıklar tamamlandıktan sonra, Eğitim Fakültesi öğrencilerine Amerikalı ve İngiliz öğrencilerin e-posta adresleri verilmiş ve bu kişilerle tespit edilen ilgi alanları konusunda e-posta alışverişi yapmaları istenmiştir.

Öğrencilere, birbirlerine gönderdikleri her e-postanın bir kopyasını bizim e-posta adresimize göndermeleri gerektiği bildirilmiştir. Bu yolla öğrencilerin gelişim düzeyini takip edebilme imkanı sağlanmıştır.

Öğrencilerin bu iletişim sürecinde uymaları gereken kurallar tarafımızca tespit edilmiş ve bir liste halinde öğrencilere sunulmuştur. Proje esnasında uyulması gereken kurallardan bazıları şunlardır:

1. Nazik olun.
2. Kendinizi açık bir şekilde tanıyın (İsim, soy isim, okul, ilgi alanı, vs.).
3. İletişim kurmaktan çekinmeyin.
4. Çok uzun mesajlar göndermeyin.
5. Müstehcen ifadeler ve argo sözcüklerden kaçının.
6. Din ya da cinsellik gibi hassas konulara girmeyin.
7. Yapıcı olun. Görüşlerine katılmasanız bile karşınızdakini kırmayın.
8. Karşınızdakinin kültürel değerlerine saygılı olun.
9. Yazacağınız konuyu açık ve net bir şekilde belirtin.
10. Çok fazla mesaj göndererek karşınızdakini sıkmayın.

Öğrencilerle yapılan toplantılarda, bu kuralların yanı sıra, iyi bir iletinin nasıl olması gerektiği üzerinde durulmuştur. İyi bir ileti, etkili bir konu başlığına sahip, samimi bir üslupla yazılmış, kompozisyon yazım kurallarına uygun ve karşındakini cevap vermeye zorlayan ileti olarak tanımlanmıştır. Verilen tanıma uygun ileti örnekleri aşağıda belirtilen web sitesinden sağlanmıştır:

Yetersiz bir ileti örneği:

"Hello! This is Kim Jong-Sam. I am from Korea. I like movies and playing tennis. Please send me a message!"

Bu iletinin eksiklikleri nelerdir?

1. Öğrencinin kendi hakkında verdiği bilgi yeterince ilgi çekici değildir. Bu iletiyi okuyan kişi onu gönderenin Koreli olduğunu ismine bakarak zaten tahmin edebilir.
2. Sinemayı ve tenisi sevdiğini belirtiyor ama bu konularda detaylı bilgi vermiyor.
3. "Lütfen bana bir ileti gönderin." diyor ancak karşındakini cevap vermeye itecek hiçbir noktaya değinmiyor.

İyi bir ileti örneği:

"Hello! This is my first posting to INTRO-SL. I'm from Pusan, Korea and have only been in the U.S. for 2 months now. I like movies very much. I see that some people have been discussing Forrest Gump. I thought it was a nice story, but it is a little difficult to believe sometimes! Do you agree with me?"

Bye!”

Kim Jong-Sam (Call me 'Sam') XYZ University

Bu ileti neden daha iyidir?

1. Kendisi hakkında daha detaylı bilgi veriyor.
2. Sinemadan hoşlandığını belirtiyor ve bu konu hakkında açıklayıcı bilgi veriyor.
3. Kullandığı soru tümcesiyle karşısındakini cevap vermeye sevk ediyor.

Öğrencilerden, bu örnekleri göz önünde bulundurarak iletiler yazmaları istenmiş ve yazılan bu iletiler yapılan toplantılarda tarafımızca kontrol edilmiştir.

3. Bulguların değerlendirilmesi

Araştırmanın bulguları iki ayrı başlık altında incelenmiştir:

3.1. Kültürel farkındalık

Dilin toplumla ve toplumun kültürü ile olan ilişkisi üzerinde sıklıkla durulmuş ve bu konu üzerinde pek çok değerlendirme yapılmıştır. “Her Yönüyle Dil” adlı kitabında Prof. Dr. Doğan Aksan, kültürle dil arasındaki bağları ele almış ve çeşitli bilginlerin konu hakkındaki görüşlerini aktarmıştır

Ünlü Fransız dilbilimcisi Antonie Meille ve onun görüşünü paylaşan bilginler dili, toplumsal yapının oluşturduğu değişik katmanların bileşimi olarak görmüşler, dilde yaşam biçiminin, iktisadi koşulların etkisine, sözcüklerin anlamlarının değişmesinde toplumdaki değişikliklerin önemine eğilmişlerdir (Aksan, 1977).

Ünlü dilbilimci, düşünür ve devlet adamı W. Von Humboldt, dille kültür arasındaki bağlantı konusuna, çalışmalarında geniş bir yer ayırmıştır. Bir ulusun dilinden o ulusun kültürüne, dünya görüşüne inilebileceğini savunan ve bu görüşü sonradan birçoklarınınca benimsenen Humboldt, dilin bir ulusun dış görünüşü olduğunu belirtmekte “ulusun dili ruhudur; ruhu da dili” demektedir (Aksan, 1977).

Dil ile kültürün ayrılmaz bir bütün olduğu gerçeği, yabancı dil öğretimine de yansımıştır. Bugün yabancı dil öğreniminin önemli amaçlarından birisi, hedef dilin kullanıldığı ülke ve o ülkenin insanları hakkında bilgi sahibi olmaktır (Stern, 1983).

21. yüzyılda da bu bilginlerin görüşleri geçerliliğini korumakta ve yeni çalışmalarla desteklenmektedir. James Bowman’ın 2000 yılında yayınlanan çalışmasında bilgisayar teknolojisi üzerinde durulmuş ve bu teknolojinin kültür alışverişini kolaylaştırdığı savunulmuştur. Bowman, bu teknolojinin öğretmen ve öğrencilere kültürel gelişim açısından sınırsız imkanlar sağladığını belirtmiştir. Blaz (1999), özellikle son on yıldır yabancı dil öğretiminde, bilgisayarın modern laboratuvarın yerini aldığını ifade etmekte ve yararlanılabilecek pek çok web sitesi örneği vermektedir.

Bu görüşlerden yola çıkarak hazırladığımız projede katılımcılar hem kendi kültürlerini daha iyi anlama olanağı bulmuşlar, hem de hedef dilin kültürünü tanıma fırsatı bulmuşlardır. Aşağıda verilen örnekler bu bulguyu doğrulamaktadır.

Örnek 1:

Emine’den Lara’ya:

“Why is Easter so important to you and what special things do you do?”

Lara’dan Emine’ye:

“Easter symbolises the death of Jesus on the cross in Gethsemane, three days of ultimate darkness on the earth and his resurrection and manifestation to people afterwards. . . And then there is the Easter Bunny!!! Much more fun for kids. We dye eggs in beautiful colours, and set them in the kids’ easter basket the night before Easter. During the night, the Easter Bunny comes, hides the eggs and leaves candy . . . After church we get together with family for dinner.”

Öğrencimizin 'Paskalya Bayramı' ile ilgili sorusuna cevap olarak, WSÜ'den Lara, bu bayramın dini açıdan önemini ve bayram süresince yapılan faaliyetleri ayrıntısıyla anlatmaktadır.

Örnek 2:

Derya'dan tüm katılımcılara:

"Do you like cooking? One of our traditional foods is DÖNER. It is made from meat . . . What are your traditional foods? I'm very glad if you tell me how to make your traditional food."

Clarissa'dan Derya'ya:

"One of my favourite kinds of foods is Mexican foods. There is a dish called 'buritto' which is a flour tortilla filled with different ingredients, such as rice, beans, tomatoes, chilli peppers, lettuce, cheese and some kind of meat . . ."

Mary'den Derya'ya:

"We have a lot of fast food restaurants. . . I can't really think of a traditional food because there is so much to choose from, but the closest would probably be a hamburger."

Brandon'dan Derya'ya:

"We have a very similar way of preparing meat. We call it 'roisserie' since the meat is rotated on a spit over a flame."

Derya, geleneksel yemeklerimizden biri olan 'döneri' tarif etmiş ve katılımcılardan kendi geleneksel yemekleri hakkında bilgi vermelerini istemiştir. Cevap gönderen öğrenciler, farklı etnik gruplardan oluşan ülkelerinde kendilerine özgü yemeklerinin olmadığını belirtmişlerdir. Bu öğrenciler Amerika'da yaygın olan Meksika, İtalyan ve Çin yemeklerinden örnekler vermişlerdir.

Örnek 3:

Lara'dan Ayşe'ye:

". . . In the U.S., we tend to think ourselves as individuals rather than groups of people with similarities. We tend to pride ourselves on being different. . ."

Ayşe'den Lara'ya:

". . . We are concerned with those who are more closely related to family, friend than with privacy. . ."

WSÜ'den Lara, Amerikalıların bireysellik anlayışı içinde yaşadıklarını belirtmektedir. Buna karşılık Ayşe, Türk toplumunun aile ve arkadaşlık gibi değerlere önem verdiğini söylemektedir. Yukarıda örnek olarak verilen bu iki ileti, Amerikan ve Türk toplumu arasındaki temel farklardan birini gözler önüne sermektedir.

3.2.. Yazma Becerilerinin Gelişmesi

Yabancı dil öğretiminde, dört temel dil becerisi zincirinin son halkası olarak 'yazma becerisi' bulunduğu kabul edilmekte, belki bu nedenle bu becerinin geliştirilmesi sona kalmaktadır. Kimi yabancı dil öğretmenleri yazmayı sınıf içi öğretim etkinliğinden çok sınıf dışında bir ödev olarak değerlendirmektedirler. Oysa dil öğretiminde sözlü iletişim kadar yazılı iletişim de önemli olmakta ve bu becerinin geliştirilmesine konuşma kadar önem verilmesi gerekmektedir. Dili ve dil kurallarını kullanmanın yanı sıra bir mesajı doğru olarak ifade edebilme de çok önemli olmaktadır. Bu nedenle yazma becerisini mekanik bir süreç olarak değil, eleştirel bir düşünme süreci olarak algılamak ve bilmek gerekir (Demirel, 1993).

Öğrenciler, genelde yazma faaliyetini sadece dilin yapılarını kullanmak olarak gördükleri için, iletişim becerilerini geliştirememektedirler. Öğrencilerin kendilerini yazı dilinde ifade edebilmeleri ancak

iletişime dayalı faaliyetler yolu ile sağlanabilmektedir. Bu sebeple, sınıf içerisinde gerçek iletişim ortamlarının yaratılması, yazma becerilerinin gelişmesini büyük ölçüde kolaylaştırmaktadır.

E-posta aracılığıyla yaratmaya çalıştığımız iletişim süreci sonunda, öğrencilerimizin yabancı dil yazma becerilerinde aşağıda belirtilen noktalar bakımından gözle görülür bir gelişme saptanmıştır.

Katılımcıların e-posta iletileri öncelikle **içerik organizasyonu** açısından incelenmiştir. Başlangıç aşamasında öğrenciler fikirlerini bir anlam bütünlüğü içerisinde sunmakta zorlanırken, zamanla dile hakimiyetleri artmış ve daha iyi organize edilmiş iletiler üretmişlerdir. Öğrenciler iletilerinde tümceler arasındaki bağlantıları daha iyi kurmaya başlamışlar ve gereksiz tekrardan kaçınmışlardır. Kaydedilen bu gelişmeler, onların daha açık ve anlaşılabilir iletiler üretmelerini sağlamıştır.

Örnek 1:

Abdullah'tan tüm katılımcılara:

“Hi! I'm Abdullah from Turkey. I'm studying english teaching at 9 Eylul university. When my tutor told me about this project, I thought it was a good opportunity to improve my english via a technological device, by chatting someone from abroad. That's also a good opportunity to know about different people from different countries. Well, she wanted me to have an area to talk about and although I've found many areas to talk about I think I am mostly keen on human psychology...”

Örnek 2:

Abdullah'tan Lara'ya:

“I am sorry that I couldn't respond to your mail immediately. Firstly, we are on a religious holiday called KURBAN BAYRAMI. During this religious festival – although it is not truly a festival, I can't find the equal word to it- we, Muslims, sacrifice animals for God. But if you are not rich enough it isn't an obligation for you to sacrifice an animal. My family and I had to go to our village where my grandparents are living to perform this prayer. We sacrificed a cow. A part of the animal is always distributed to the poor, the other parts are preserved to serve to the guests and for family's own consumption, yet if you have many guests or family members you don't have to distribute. I think this festival is a good way to improve neighborhood and human relations even between the rich and the poor.”

Öğrencimiz ilk iletişimde üzerinde yazışmak istediği konu olan insan psikolojisine değinmeden önce pek çok gereksiz ayrıntıya yer vermiştir. Bu durum iletiyi sıkıcı hale getirmiş ve cevap gelme olasılığını azaltmıştır. Abdullah daha sonraki iletilerinde ise yazışmak istediği konuyu daha net bir şekilde belirtmiş ve gereksiz tekrarlardan kaçınmıştır. Yukarıdaki kurban bayramı ile ilgili ileti bunu doğrulamaktadır.

Daha sonra, aynı iletiler, içerdikleri **sözcük ve sözcük grupları** bakımından incelenmiştir. Yabancı dil öğretiminde, sözcük ve sözcük gruplarının anlamını bilme ancak tümce içinde kullanamama sorunu tüm yabancı dil öğrencilerinde görüldüğü gibi Anabilim Dalımız öğrencileri arasında da sıklıkla gözlemlenmektedir. Öğrencilerimiz, Amerikalı ve İngiliz öğrencilerden aldıkları iletiler sayesinde pek çok sözcük ve sözcük grubunun bağlam içinde kullanımına tanık olmuşlardır. Bu projede asıl amaçlanan, öğrencilerimizin daha önceden bildikleri veya ilk defa karşılaştıkları sözcük ve sözcük gruplarının gerçek iletişim ortamında kullanımını öğrenmeleridir. Bu tür iletilerden birkaçı aşağıda örnek olarak verilmiştir.

Örnek 1:

Lara'dan Emine'ye:

“I'm married, have two daughters, work 40 hours a week as a secretary/trainer and go to school at WSU. I *burn the candle at both ends* as they say.”

Lara, çok yoğun bir yaşamının olduğunu, hem çocukları hem de işiyle ilgilenmesinin oldukça zor olduğunu, yukarıda italik olarak belirtilen ve konuşma diline özgü olan bir ifade ile dile getirmiştir.

Örnek 2:

Mary'den Metin'e:

"The *blast* was so intense that many people were killed instantly by the heat."

"It sounded like a *sonic boom* from an airplane."

"Mt. St. Helens is still producing magma at the *dome*, but is not expected to *erupt* again."

Mary, St. Helens Dağı'nda meydana gelen volkanik patlamayı anlatırken, olayı tüm canlılığıyla gözler önüne seren pek çok değişik sözcük kullanmıştır.

4. Sonuç

Bu proje, DEÜ Buca Eğitim Fakültesi İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı'ndan bir grup ikinci sınıf öğrencisinin, hedef dilin kültürünü tanımaları ve yabancı dil yazma becerilerini geliştirmeleri amacıyla hazırlanmıştır. 3. Bölüm'de örneklerle açıklandığı gibi, öğrencilerimiz proje sonunda hedef dilin kültürü hakkında bilgi edinmenin yanı sıra, e-posta yolu ile sağlanan gerçek iletişim ortamında kendilerini yazılı olarak ifade edebilme olanağı bulmuşlardır.

Öğrencilerimiz, gönderdikleri ilk e-posta iletilerinde dilbilgisi kurallarına uygun tümceler kurma endişesiyle, mesajın içeriği yönünü ikinci plana atmışlardır. Ancak gelişen iletişimin bir sonucu olarak, zamanla nasıl yazdıklarından çok, ne yazdıklarına önem vermeye başlamışlardır. Böylece, kendi duygu ve düşüncelerini ifade edebilme, yazma faaliyetinin asıl amacı haline gelmiştir ve öğrencilerimiz bu yolla yabancı dilde iletişim becerilerini geliştirmişlerdir. Bilgisayar teknolojisinin yabancı dil sınıflarında kullanımına bir örnek oluşturan bu projenin, genelde mekanik bir süreç olarak görülen yazma faaliyetine yeni bir bakış açısı getirebileceğini düşünmekteyiz.

KAYNAKÇA

- Aksan, D. Her Yönüyle Dil (Ana Cizgileriyle Dilbilim), 1. Cilt. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1997.
- Blaz, D. Foreign Language Teacher's Guide to Active Learning. USA: Eye on Education, INC. 1999.
- Bowman, J. "Instructor Roles in E-mail Cultural Exchange." Interaction on the Threshold of a New Millennium. Proceedings of the 5th METU International ELT Convention 2000: 277-300.
- Chastain, K. Developing Second-Language Skills. USA: Harcourt Brace Jovanovich Publishers, 1988.
- Demirel, Ö. Yabancı Dil Öğretimi. Ankara: USEM Yayınları, 1993.
- Mei Lin Ho, C. Developing Cultural Awareness and Writing Skills Through E-mail Exchange. 1997.
- Stern, H.H. (1983). Fundamental Concepts of Language Teaching. USA: Oxford University Press.
- Warschaur, M. (1996). Comparing Face-to-Face and Electronic Discussion in the Second Language Classroom. Calico Journal, 13/2+3, 7-25.